

Sprievodný list

Projekt na predchádzanie vzniku bioodpadu

V súčasnosti platný zákon č. 223/2001 Z.z. o odpadoch je základným právnym predpisom vo vzťahu k biologicky rozložiteľným komunálnym odpadom (ďalej len BRKO).

Podľa § 39 ods. 15 zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov, je obec povinná separovať biologicky rozložiteľný odpad podľa stratégie nakladania s biologicky rozložiteľným odpadom schválenej vládou Slovenskej republiky.

Dňom 1. 1. 2006 nadobudol podľa § 18 ods. 3 písm. m) zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch, účinnosť zákaz zneškodňovať biologicky rozložiteľný odpad zo záhrad a parkov vrátane cintorínov a z ďalšej zelene na pozemkoch právnických osôb, fyzických osôb a občianskych združení, ak sú súčasťou komunálnych odpadov.

Podľa § 5 ods. 4 Zákona o odpadoch má samospráva povinnosť v záväznej časti POH navrhovať aj opatrenia na znížovanie množstva biologicky rozložiteľných odpadov ukladaných na skládky odpadov.

V súčasnosti platný zákon o odpadoch umožňuje obciam využiť výnimky na vykonávanie zberu BRKO, nakoľko v §39 ods. 18 je uvedené, že povinnosť zaviesť a zabezpečiť vykonávanie triedeného zberu komunálnych odpadov pre biologicky rozložiteľné komunálne odpady sa nevzťahuje na obec,

a) ktorá zabezpečí energetické zhodnotenie týchto odpadov v zariadení na zhodnocovanie odpadov činnosťou R1 podľa prílohy č. 2, alebo

b) ak:

1. to neumožňujú technické problémy vykonávania zberu, najmä v historických centrách miest a v riedko osídlených oblastiach,
2. preukáže, že najmenej 50 % obyvateľov kompostuje vlastný odpad, alebo
3. je to pre obec ekonomicky neúnosné, pretože náklady na nakladanie s komunálnymi odpadmi nemožno pokryť ani pri určení miestneho poplatku vo výške 50 % zo zákonom ustanovenej hornej hranice sadzby miestneho poplatku.

Podľa § 39 ods. 17 zákona č. 343/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch je prevádzkovateľ kuchyne povinný zaviesť a zabezpečiť vykonávanie triedeného zberu pre biologicky rozložiteľný o kuchynský a reštauračný odpad, ktorého je pôvodcom.

Od 1. 1. 2016 nadobudne účinnosť nový zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch. Tento zákon prináša zmeny v oblasti nakladania s komunálnym odpadom a taktiež nastavuje pravidlá nakladania s BRKO.

Podľa § 81 ods. 7 b) zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch je obec povinná zabezpečiť **zavedenie a vykonávanie triedeného zberu**

- **biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu** okrem toho, ktorého pôvodcom je fyzická osoba – podnikateľ a právnická osoba, ktorá prevádzkuje zariadenie spoločného stravovania
- biologicky rozložiteľných **odpadov zo záhrad a parkov** vrátane odpadu z cintorínov.

Nový zákon o odpadoch ruší možnosť využívania vyššie spomínaných výnimiek z povinnosti zaviesť a zabezpečiť triedený zber, vzhľadom k tomu, že ich bude možné využívať len vo vzťahu ku biologicky rozložiteľnému kuchynskému odpadu.

Z hľadiska kuchynského a reštauračného odpadu má podľa § 83 zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch, prevádzkovateľ kuchyne zodpovednosť za nakladanie s biologicky rozložiteľným kuchynským odpadom a reštauračným odpadom, ktorého je pôvodcom. Prevádzkovateľ kuchyne je teda **povinný zaviesť a zabezpečiť vykonávanie triedeného zberu pre biologicky rozložiteľný kuchynský odpad a reštauračný odpad, ktorého je pôvodcom. Ide napríklad o školské jedálne v materských a základných školách, ktorých zriadovateľom je obec.**

Na nakladanie s biologicky rozložiteľným odpadom a zmesovým komunálnym odpadom sa podľa nového zákona o odpadoch nevzťahuje rozšírená zodpovednosť výrobcov, čo znamená, že nakladanie so spomínanými odpadmi bude musieť financovať obec sama.

V hierarchii aktivít v odpadovom hospodárstve je podľa § 6 zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch na prvom mieste **predchádzanie vzniku odpadu**. Z toho vyplýva, že všetky aktivity obcí by mali smerovať predovšetkým k predchádzaniu vzniku odpadu a následne k ostatným možnostiam nakladania s odpadom.

Predmetom projektu, ktorého realizácia je naviazaná na združenie obcí, je súbor aktivít a opatrení zameraných na predchádzanie vzniku BRKO a kuchynského a reštauračného odpadu s cieľom zníženia produkcie zmesového komunálneho odpadu. Očakávaným výsledkom projektu je zníženie množstva BRKO ako aj zmesového komunálneho odpadu, čo znamená ušetrenie financií obce a súlad odpadového hospodárstva obce s platnou legislatívou. Sekundárnym prejavom úspešnej realizácie projektu môže byť zníženie nelegálnych skládok biologicky rozložiteľného odpadu, resp. zníženie prípadov spaľovania tohto odpadu na záhradách.

Podstatou projektu je vytvorenie komfortného systému predchádzania vzniku biologicky rozložiteľných odpadov pre obyvateľov všetkých obcí, ktoré sú súčasťou združenia obcí. Jeho realizácia spočíva v zabezpečení všetkých domácností kvalitnými kompostérmi, určenými na tvorbu kompostu z bioodpadu produkovaného v domácnostiach a záhradách. Pre kompostovanie bioodpadu z údržby verejnej zelene budú dodávané veľkoobjemové kompostéry. Vo všetkých zariadeniach na prípravu stravy, ktoré prevádzkujú obce, budú využívané elektrické kompostéry, čo znamená, že obec nemusí vynakladať žiadne finančné prostriedky na zber kuchynského odpadu. Obec bude zabezpečená taktiež jedným obecným štiepkovačom.

Súčasťou projektu, ktorého trvanie je približne 2 roky, bude i informačná kampaň v podobe viacerých osvetových aktivít vedúcich k motivácii obyvateľstva kompostovať, resp. znižovať množstvo zmesového komunálneho odpadu. Obyvatelia dostanú množstvo informácií k téme kompostovania. Táto osвета bude zameraná na vysvetlenie významu, ako aj výhodám kompostovania a nakladania s bioodpadom. Obyvatelia obce budú informovaní o tom, ako sa má správne kompostovať. K motivácii obyvateľstva kompostovať bioodpad bude viesť aj súťaž, v rámci ktorej budú môcť vybrané domácnosti získať ceny v podobe prekopávačov kompostu, resp. záhradných drvičov.

Projekt bude financovaný prostredníctvom nenávratného finančného príspevku z operačného programu Kvalita životného prostredia (ďalej OPKŽP). Konkrétne ide o prioritnú os 1 aktivitu B. Nenávratný finančný príspevok z OPKŽP je vo výške 95% z ceny projektu. To znamená, že 5% z ceny projektu hradí obec.

V novom OPKŽP na roky 2014- 2020 je jednoznačne zakotvená podpora prevencie vzniku biologicky rozložiteľných odpadov, čo v predchádzajúcich rozpočtových obdobiach nikdy nebolo.

Predchádzanie vzniku bioodpadu prostredníctvom kompostovania je cestou k zníženiu množstva zmesového komunálneho odpadu a naplneniu legislatívnych povinností obce pre nakladanie s bioodpadom.